

LÄHETYSTYÖ / MISSIO

Ajatus jumalallisesta lähetystehtävästä ei ole täysin vieras ei-kristillisille uskonnoille. Puhumatta Muhammedista, ”Jumalan lähettiläästä”, joka väittää jatkavansa Raamatun profeettojen työtä, se esiintyy jossain määrin kreikkalaisessa pakanuudessa. Epiktetos pitää itseään ”jumalien lähettiläänä, tarkastajana ja airuena”, ”jumalan lähettämänä esikuvaksi”: elvyttääkseen ihmisissä heidän sisällään olevan jumalallisen kipinän opetuksellaan ja todistuksellaan hän katsoo saaneensa tehtävän taivaasta. Samoin hermetismissä vihityn tehtävänä on ryhtyä ”niiden oppaaksi, jotka ovat siihen arvollisia, jotta Jumala pelastaisi hänen välityksellään ihmissuvun”. Raamatullisessa ilmoituksessa lähetystehtävän ajatusta määrittävät kuitenkin aivan toisenlaiset tekijät. Se liittyy kokonaan pelastushistoriaan. Siihen sisältyy Jumalan myönteinen kutsu, joka ilmaistaan selvästi kussakin yksittäistapauksessa. Se koskee yhtä lailla yhteisöjä kuin yksilöitä. Se liittyy ennaltamääräyksen ja kutsumuksen ajatuksiin, ja ilmenee sanastossa, joka keskittyy verbin ”lähettää” ympärille.

VT. VT.

I. Jumalan lähettämät.

1 Juuri profeettojen tapauksessa (vrt. Jer. 7:25) — joista Mooses on ensimmäinen — jumalallinen lähetystehtävä käy parhaiten havainnollisesti ilmi. ”Minä lähetän sinut...”; tämä sana on jokaisen profeetallisen kutsumuksen ytimessä (2. Moos. 3:10; Jer. 7:7; Hes. 2:3; Hes. 3:4 f.). Jumalan kutsuun jokainen vastaa oman luonteensa mukaisesti: Jesaja tarjoutuu (”Tässä minä olen, lähetä minut”, Jes. 6:8); Jeremia esittää vastaväitteitä (Jer. 1:6); Mooses haluaa merkkejä, jotka vahvistaisivat hänen lähetystehtävänsä (2. Moos. 3:11 ff.), yrittää torjua sen (2. Moos. 4:13) ja valittaa siitä katkerasti (2. Moos. 5:22). Lopulta kaikki kuitenkin tottelevat (vrt. Aam. 7:14 f.) — lukuun ottamatta Joonan tapausta (Joon. 1:1 ff.): hän kieltäytyy yleismaailmallisesta lähetystehtävästään ja pahentuu kansojen pelastuksesta. Tietoisuus Jumalalta saadusta henkilökohtaisesta lähetystehtävästä on todellisen profeetan olennainen tuntomerkki. Se erottaa hänet niistä, jotka sanovat: ”Jumalan sana!”, vaikka Jumala ei ole lähettänyt heitä; tällaisia ovat väärät profeetat, joita vastaan Jeremia taistelee (Jer. 14:14 f.; Jer. 23:21; Jer. 28:15; Jer. 29:9). Laajemmassa merkityksessä voidaan jumalallisesta lähetystehtävästä puhua myös kaikkien niiden kohdalla, joilla on kaitselmuksellinen tehtävä Jumalan kansan historiassa; mutta tällaisten lähetystehtävien olemassaolon tunnustamiseen tarvitaan profeetan todistus.

2 Kaikki Jumalan lähettämien lähettiläiden lähetystehtävät liittyvät pelastuksen suunnitelmaan. Useimmat niistä liittyvät suoraan Israelin kansaan. Tämä jättää kuitenkin tilaa suurelle moninaisuudelle. Profeetat lähetetään kääntämään sydämiä, julistamaan rangaistuksia tai antamaan lupauksia: heidän tehtävänsä liittyy läheisesti Jumalan sanaan, jota heidän on määrä tuoda ihmisille. Toiset lähetystehtävät koskevat välittömämmin Israelin historiallista kohtaloa: Joosef lähetetään valmistamaan Jaakobin poikien vastaanottoa Egyptissä (1. Moos. 45:5), ja Mooses, jotta hän johdattaisi Israelin sieltä pois (2. Moos. 3:7, 16; Ps. 105:26). Sama koskee kaikkia Jumalan kansan johtajia ja vapauttajia: Joosuaa, tuomareita, Daavidia, pakkosiirtolaisuuden jälkeisen juutalaisuuden jälleenrakentajia, makkabilaiskapinan johtajia... Vaikka pyhät historiankirjoittajat eivät heidän kohdallaan puhu nimenomaisesti lähetystehtävästä, he pitivät heitä ilmeisesti Jumalan lähettäminä, joiden avulla pelastussuunnitelma on edennyt kohti päämääräänsä. Tässä suhteessa myös pakanakansat voivat näytellä kaitselmuksellista osaa: Assyria lähetetään rankaisemaan uskottomaksi käynnyttä Israelia (Jes. 10:6), ja Kyyros kukistamaan Babylonin ja vapauttamaan juutalaiset (Jes. 43:14; Jes. 48:14 f.). Pyhä historia rakentuu kaikkien näiden erityisten lähetystehtävien lomittuessa toisiinsa ja palvellessa samaa päämäärää.

II. Israelin lähetystehtävä.

1 Onko puhuttava myös Israelin kansan lähetystehtävästä? Kyllä, jos ajatellaan lähetystehtävän ja kutsumuksen välistä läheistä yhteyttä, joka aina vallitsee. Israelin kutsumus määrittää sen lähetystehtävän Jumalan suunnitelmassa. Kaikista kansoista valittuna se on pyhitetty kansa, pappiskansa, jonka tehtävänä on palvella Jahvea (2. Moos. 19:5 f.). Ei sanota, että se hoitaisi tätä tehtävää muiden kansojen puolesta. Ilmoituksen edetessä profeetalliset ennussanat kuitenkin alkavat nähdä ajan, jolloin kaikki kansat liittyvät siihen osallistuakseen ainoan Jumalan jumalanpalvelukseen (vrt. Jes. 2:1 ff.; Jes. 19:21–25; Jes. 45:20–25; Jes. 60). Israelia siis kutsutaan koko ihmiskunnan majakaksi. Samoin, jos se on pelastussuunnitelman haltija, sen tehtävänä on saattaa muut kansat osallisiksi siitä: jo Abrahamin kutsumuksessa ajatus oli idullaan (1. Moos. 12:3); se täsmentyy sitä mukaa kuin ilmoitus paljastaa paremmin Jumalan tarkoituksia.

2 Pakkosiirtolaisuudesta lähtien käy selvästi ilmi, että Israel on tullut tietoiseksi tästä lähetystehtävästä. Se tietää olevansa Jahven palvelija, jonka hän on lähettänyt sanansaattajaksi (Jes. 41:9). Pakanakansojen edessä se on Jahven todistaja, jonka tehtävänä on tehdä hänet tunnetuksi ainoana Jumalana (Jes. 43:10, 12; Jes. 44:8) ja välittää maailmalle Lain katoamatonta valoa (Viis. 18:4). Kansallinen kutsumus johtaa tässä uskonnolliseen universalismiin. Tarkoituksena ei ole hallita pakanakansoja (Ps. 47:4), vaan käännä ne. Niinpä Jumalan kansa avautuu käännynnäisille (Jes. 56:3, 6 f.). Sen inspiroitua kirjallisuutta läpäisee uusi henki: Jonan kirjassa tarkastellaan profeetallista

lähetystehtävää, jonka hyödynsaajina ovat pakanat, ja Sananlaskujen kirjassa jumalallisen Viisauden lähettiläät kutsuvat ilmeisesti kaikkia ihmisiä hänen juhla-aterialleen (Sananl. 9:3 ff.). Israel pyrkii lopulta muodostumaan lähetystyötä tekemäksi kansaksi, erityisesti Aleksandrian ympäristössä, jossa sen pyhät kirjat käännetään kreikaksi.

III. Uuden testamentin esivaiheet.

1 Jumalallisen lähetystehtävän teema esiintyy jälleen profeettallisessa eskatologiassa, joka valmistaa nimenomaisesti UT:tä varten. Jahven palvelijan lähetystehtävä: Jahve nimeää hänet ”kansan liitoksi ja kansojen valoksi” (Jes. 42:6 f.; Jes. 49:5 f.). Salaperäisen Profeetan lähetystehtävä: Jahve lähettää hänet ”viemään hyvää sanomaa köyhille” (Jes. 61:1 f.). Arvoituksellisen sanansaattajan lähetystehtävä: hän raivaa tien Jumalan edellä (Mal. 3:1); samoin uuden Elian (Mal. 3:23). Kääntyneiden pakanoiden lähetystehtävä: he menevät ilmoittamaan Jahven kirkkaudesta heimoveljilleen (Jes. 66:18 f.). UT osoittaa, kuinka nämä kirjoitukset on täytettävä.

2 Lopuksi Jumalan Sanan, Viisauden ja Hengen teologia tuo yllättävällä tavalla esiin nämä jumalalliset todellisuudet eikä epäröi puhua niiden lähetystehtävästä: Jumala lähettää Sanansa toteuttamaan täällä maan päällä tahtonsa (Jes. 55:11; Ps. 107:20; Ps. 147:15; Viis. 18:14 ff.); hän lähettää Viisautensa avuksi ihmiselle tämän työssä (Viis. 9:10); hän lähettää Henkensä uudistamaan maan kasvot (Ps. 104:30; vrt. Hes. 37:9 f.) ja tekemään tahtonsa tunnetuksi ihmisille (Viis. 9:17). Nämä ilmaukset ennakoivat myös UT:tä, sillä se ottaa ne uudelleen käyttöön selittäessään Jumalan Pojan, joka on hänen Sanansa ja Viisautensa, lähetystehtävää sekä hänen Pyhän Henkensä tehtävää Kirkossa.

UT. UT.

I. Jumalan Pojan missio.

1 1. Johannes Kastajan, viimeisen ja suurimman profeetoista, Malakian ennustaman Jumalan sanansaattajan ja uuden Elian, jälkeen (Matt. 11:9–14) Jeesus Kristus esittäytyy ihmisille Jumalan varsinaisena lähettiläänä, hänestä Jesajan kirjassa puhuttuna (Luuk. 4:17–27; vrt. Jes. 61:1 f.). Murhaajien viinitarhurien vertaus korostaa hänen lähetystehtävänsä jatkuvuutta profeettojen tehtävän kanssa mutta tuo samalla esiin näiden kahden tapauksen perustavan eron: lähetettyään palvelijansa perheenisäntä lähettää lopulta Poikansa (Mark. 12:2–8 rinnakk.). Siksi ottamalla hänet vastaan tai torjumalla hänet otetaan vastaan tai torjutaan hänet lähettänyt (Luuk. 9:48; Luuk. 10:16 rinnakk.), toisin sanoen Isä itse, joka on antanut kaiken hänen käsiinsä (Matt. 11:27). Tämä tietoisuus jumalallisesta lähetystehtävästä, joka antaa aavistaa Pojan ja Isän salaperäisiä suhteita, ilmaistaan luonteenomaisissa lauseissa: ”Minut on lähetetty...”, ”Olen tullut...”, ”Ihmisen Poika on tullut...” julistamaan evankeliumia (Mark. 1:38 rinnakk.), täyttämään Lain ja profeettojen sanat (Matt. 5:17), tuomaan tulen maan päälle (Luuk. 12:49), tuomaan rauhan sijasta miekan (Matt. 10:34 rinnakk.), kutsumaan vanhurskaiden sijasta syntisiä (Mark. 2:17 rinnakk.), etsimään ja pelastamaan kadonneen (Luuk. 19:10), palvelemaan ja antamaan henkensä lunnaiksi (Mark. 10:45 rinnakk.). Kaikki Jeesuksen toteuttaman lunastustyön puolet liittyvät näin lähetystehtävään, jonka hän on saanut Isältä, evankeliumin julistamisesta ristin uhuriin asti. Isän suunnitelmassa tällä lähetystehtävällä on kuitenkin rajallinen ulottuvuus: Jeesus lähetettiin vain Israelin huoneen kadonneiden lampaiden luo (Matt. 15:24). Kääntymällä niiden on itse tultava tietoisiksi Israelin kaitseluksellisesta tehtävästä: todistaa Jumalasta ja hänen Valtakunnastaan kaikille maailman kansoille.

2 Johanneksen evankeliumissa Pojan lähettäminen Isän toimesta toistuu kertosaakeen tavoin kaikkien puheiden käänteissä (40 kertaa, esim. 3:17; 10:36; 17:18). Jeesuksen ainoa halu onkin ”tehdä hänen tahtonsa, joka on hänet lähettänyt” (4:34; 6:38 ff.), toteuttaa hänen tekonsa (9:4) ja sanoa, mitä hän on oppinut häneltä (8:26). Heidän välillään vallitsee sellainen elämän ykseys (6:57; 8:16.29), että Jeesukseen kohdistuva asenne merkitsee kannan ottamista itse Jumalaan (5:23; 12:44 f.; 14:24; 15:21–24). Kärsimyksessään, työnsä täyttymyksessä, Jeesus näkee paluunsa hänen luokseen, joka on hänet lähettänyt (7:33; 16:5; vrt. 17:11). Usko, jota hän ihmisiltä pyytää, on uskoa hänen lähetystehtävänsä (11:42; 17:8.21.23.25); tämä merkitsee samalla uskoa Poikaan lähetettynä (6:29) ja Isään, joka hänet lähettää (5:24; 17:3). Pojan maanpäällisen lähetystehtävän kautta ihmisille on siis ilmoitettu olennainen puoli Jumalan sisäisestä salaisuudesta: Ainoa (5. Moos. 6:4; vrt. Joh. 17:3) on Poikansa lähettäessään ilmoittanut itsensä Isänä.

3 Ei siis ole ihme, että apostolisissa kirjoituksissa annetaan keskeinen asema tälle Pojan lähetystehtävälle. Jumala lähetti Poikansa ajan täytyttyessä lunastaakseen meidät ja suodakseen meille lapseuden (Gal. 4:4; vrt. Room. 8:15). Jumala lähetti Poikansa maailmaan Pelastajana, sovitusuhrina syntiemme tähden, jotta eläisimme hänen kauttaan: tämä on korkein osoitus hänen rakkaudestaan meitä kohtaan (1. Joh. 4:9, 14). Näin Jeesus on Lähetetty vailla vertaa (Joh. 9:7), uskontunnustuksemme apostoli (Hepr. 3:1).

II. Pojan lähettämät.

1 Jeesuksen lähetystehtävä jatkuu hänen omien lähettiläidensä, kahdentoista apostolin, välityksellä; juuri tästä syystä heitä kutsutaan apostoleiksi. Elinaikanaan Jeesus lähettää heidät jo edellään (Luuk. 10:1) saarnaamaan evankeliumia ja parantamaan (Luuk. 9:1 f. rinnakk.), mikä on hänen oman lähetystehtävänsä kohde. He ovat Herran sadonkorjuuseen lähettämiä työmiehiä (Matt. 9:38 rinnakk.; vrt. Joh. 4:38); he ovat kuninkaan lähettämiä palvelijoita,

joiden tehtävänä on ilmoittaa hänen Poikansa häistä (Matt. 22:3 rinnakk.). Heidän ei pidä elätellä harhakuvitelmia siitä, mikä kohtalo heitä odottaa: ”Lähetetty ei ole suurempi kuin lähettäjänsä” (Joh. 13:16); niin kuin Mestaria on kohdeltu, niin kohdellaan palvelijoitakin (Matt. 10:24). Jeesus lähettää heidät ”kuin lampaat susien keskelle” (Matt. 10:16 rinnakk.). Hän tietää, että ”turmeltunut sukupolvi” vainoaa hänen lähettämiään ja surmaa heidät (Matt. 23:34 rinnakk.). Mutta se, mitä heille tehdään, tehdään hänelle itselleen ja lopulta Isälle: ”Joka kuuntelee teitä, kuuntelee minua; joka hylkää teidät, hylkää minut, ja joka hylkää minut, hylkää hänet, joka on minut lähettänyt” (Luuk. 10:16); ”Joka ottaa teidät vastaan, ottaa minut vastaan, ja joka ottaa minut vastaan, ottaa vastaan hänet, joka on minut lähettänyt” (Joh. 13:20). Apostolien lähetystehtävä liittyykin mitä läheisimmin Jeesuksen lähetystehtävään: ”Niin kuin Isäni on lähettänyt minut, niin lähetän minäkin teidät” (Joh. 20:21). Tämä sana valaisee syvällisesti sitä, mitä merkitsee kahdentoista lopullinen lähettäminen ylösnousseen Kristuksen ilmestyessä heille: ”Menkää!” He lähtevät siis julistamaan evankeliumia (Mark. 16:15), tekemään kaikista kansoista opetuslapsia (Matt. 28:19) ja kantamaan kaikkialle todistusta (Ap. t. 1:8). Näin Pojan lähetystehtävä tavoittaa todella kaikki ihmiset hänen apostoliensa ja Kirkkonsa lähetystehtävän välityksellä.

2 Juuri näin Apostolien teot ymmärtävät asian kertoessaan Paavalin kutsumuksesta. Ylösnoussut Kristus sanoo valitsemalleen välikappaleelle: ”Mene! Minä lähetän sinut kauas, kansojen luo” (Ap. t. 22:21) — ja tämä pakanoiden luo suuntautuva lähetystehtävä liittyy täsmälleen samaan linjaan kuin Jahven palvelija (Ap. t. 26:17; vrt. Jes. 42:7, 16). Palvelija tuli Jeesuksen persoonassa, ja Jeesuksen lähettämät vievät kaikille kansoille pelastuksen sanoman, jonka hän itse oli ilmoittanut ainoastaan ”Israelin huoneen kadonneille lampaille” (Matt. 15:24). Paavali vetoaa aina tähän Damaskoksen tiellä saamaansa lähetystehtävään perustellakseen apostolin arvonimensä (1. Kor. 15:8 f.; Gal. 1:1, 12). Varmana sen yleismaailmallisesta ulottuvuudesta hän vie evankeliumin pakanoille saadakseen heidät uskon kuuliaisuuteen (Room. 1:5), ja hän ylistää kaikkien evankeliumin sanansaattajien lähetystehtävää (Room. 10:14 f.): eikö juuri sen ansiosta synny ihmisten sydämeen usko Kristuksen sanaan (Room. 10:17)? Apostolien henkilökoh- taisen lähetystehtävän lisäksi koko Kirkko liittyy näin lähetystehtävässään Pojan lähetystehtävään.

III. Pyhän Hengen missio.

1 Tämän lähetystehtävän täyttämiseksi apostolit ja evankeliumin julistajat eivät jää oman voimansa varaan, vaan he täyttävät tehtävänsä Pyhän Hengen voimalla. Hengen täsmällistä tehtävää määriteltäessä on kuitenkin vielä puhuttava missiosta sanan vahvimmassa merkityksessä. Viitaten hänen tulevaan tulemiseensa Jeesus täsmensi viimeisen aterian jälkeen pitämässään puheessa: ”Puolustaja, Pyhä Henki, jonka Isä lähettää minun nimessäni, opettaa teille kaiken” (Joh. 14:26); ”Kun Puolustaja tulee, hänet minä lähetän teille Isän luota, ja hän todistaa minusta” (Joh. 15:26; vrt. Joh. 16:7). Isä ja Poika siis toimivat yhdessä lähettäessään Hengen. Luukas painottaa Kristuksen toimintaa; Isän osana on ennen kaikkea hänen antamansa lupaus, kuten Kirjoitusten todistus osoittaa: ”Minä lähetän teidän päällenne”, Jeesus sanoo, ”sen, minkä Isäni on teille luvannut” (Luuk. 24:49; vrt. Ap. t. 1:4; Hes. 36:27; Joel 3:1 f.).

2 Tällainen onkin Helluntain merkitys: se on tämän Hengen mission alkuvaiheen ilmentymä, ja tämä missio kestää yhtä kauan kuin Kirkko. Henki tekee kahdestatoista Jeesuksen todistajat (Ap. t. 1:8). Henki annetaan heille, jotta he täyttäisivät tehtävänsä lähetettyinä (Joh. 20:21 f.). Hänessä he tästä lähtien saarnaavat evankeliumia (1. Piet. 1:12), samoin kuin kaikkien aikojen saarnaajat. Hengen missio kuuluu näin itse Kirkon salaisuuteen silloin, kun Kirkko julistaa sanaa täyttääkseen lähetystehtävänsä. Se on myös ihmisten pyhittymisen lähde. Sillä jos he kasteessa saavat osakseen lapseksi ottamisen, se johtuu siitä, että Jumala lähettää heidän sydämiinsä Poikansa Hengen, joka huutaa: ”Abba! Isä!” (Gal. 4:6). Näin Hengen missiosta tulee kristillisen kokemuksen kohde. Näin päättyy Jumalan salaisuuden ilmoitus: Pojan, Jumalan Sanan ja Viisauden, jälkeen Henki on puolestaan ilmoittanut itsensä jumalallisenä persoonana astumalla ihmisten historiaan ja muuttamalla heitä sisäisesti Jumalan Pojan kuvan mukaisiksi.

J P & P G

Katso myös: → Apostolit — Kristuksen ilmestymiset 2, 4 c. 5,7 — Auktoriteetti NT II 1 — Juosta — eglise III 2 b c — election AT I 3 c — enseigner NT II 1 — epreuve-tentation NT — imposition-des-mains NT 2 — mediateur O — nations AT IV 2 e; NT — parole-de-dieu AT VI 1 — Helluntai II 2 e — Pyhä Pietari I 3 — Saarnata II 2 a — prophete — soucis I — temoignage — visite NT 2 — vocation I, II — volonte-de-dieu NT I 2